

Handläggare
Mari Ferring
Telefon: 08 - 508 31 573

Till
Kulturnämnden
2013-08-29
Nr 6

Remissvar angående förslag till detaljplan för Giggen 25 i stadsdelen Tallkrogen, Sbk Dp 2012-00200

Förslag till beslut

Kulturförvaltningen föreslår att kulturnämnden beslutar följande.

1. Detaljplaneförslaget avstyrks med hänvisning till dess negativa påverkan på den kulturhistoriskt värdefulla miljön.
2. Den före detta värmecentralen i kvarteret Giggen 25 bevaras och återanvänds.
3. Nya tillägg i form av bostäder kan prövas, men i mindre omfattning.
4. Kulturnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Sammanfattning

Fastigheten Giggen 25 är bebyggd med en värmecentral uppförd 1949 – 1952 efter ritningar av arkitekttrion Ancker-Gate-Lindgren, som även ritat flerfamiljshusen i området. Värmecentralen var en viktig mötesplats i det omgivande bostadsområdet och innehöll bland annat lokalkontor, centraltvätt och verkstadslokaler. Byggnaden har både samhällshistoriska och arkitektoniska värden vilket har påvisats av Stadsmuseet, liksom av en fristående antikvarisk förundersökning. Förvaltningen anser att den kulturhistoriskt värdefulla värmecentralen i Tallkrogen ska bevaras och återanvändas för nya funktioner, till godo för närområdet och Stockholm. Förvaltningen anser vidare att nya bostäder på platsen eventuellt kan prövas, men då tillsammans med en bevarad värmecentral och således i en betydligt mindre omfattning än detaljplaneförslaget.

Kulturförvaltningen
Kulturmiljöenheten

Rymsgården, Slussen
Box 15025
10465 Stockholm
Telefon 08 - 508 31 573
Växel 08 - 508 31 600
info@stadsmuseum.stockholm.se
stockholm.se

Berit Svedberg
Kulturdirektör

Ann-Charlotte Backlund
Stadsantikvarie

Underlag för beslut

Planbeskrivning och antikvarisk förundersökning med mera:

<http://insynsbk.stockholm.se/Byggochplantjansten/Pagaende-planarbete/PagaendePlanarbete/Planarende/?JournalNumber=2012-00200>

UTLÅTANDE

Remissen

Ärendet har remitterats från Stadsbyggnadskontoret till Stadsmuseet för svar senast 26 juni 2013. Förlängd remisstid har medgivits för att ge kulturnämnden möjlighet till yttrande.

Ärendets beredning

Ärendet har handlagts av Stadsmuseets kulturmiljöenhet.

Bakgrund

Stadsbyggnadskontoret har genomfört ett planarbete för Giggen 25. Förslaget innebär uppförande av flerbostadshus mitt i kvarteret och längs Kaggeholmsvägen vilket skulle innebära rivning av befintlig värmecentral.

Stadsmuseet svarade på remiss i samband med behovsbedömning och framförde redan då att värmecentralen Giggen 25 har ett särskilt kulturhistoriskt värde och att en plan som innebär en rivning skulle avstyrkas. Lagrum som kan vara aktuella är PBL 8:e kap, 13, 14 och 17 §§.

En antikvarisk förundersökning har sedermera genomförts, vilken också bekräftar att byggnaden har särskilda kulturhistoriska värden, bland annat med avseende på samhällshistoria, arkitektur, autenticitet och sällsynthet.

Förvaltningens synpunkter

Fastigheten Giggen 25 är bebyggd med en värmecentral uppförd 1949 – 1952 efter ritningar av den kända arkitekttrion Ancker Gate Lindegren. Samma arkitekter har också ritat flerfamiljshusen i området, liksom ett stort antal bostäder, fritidshus och andra byggnader i modernismens Sverige. Värmecentralen var en viktig servicebyggnad för det omgivande bostadsområdet och innehöll förutom eldning av kol och koks (sedan olja) bland annat lokalkontor för hyresgäster, centraltvätt och verkstadslokaler. Panncentraler uppfördes under en period av

stark modernisering av hela landet, från 1930 fram till ca 1965.
Därefter tog kommunala värmeverk över.

Värmecentralen i Tallkrogen uppfördes mellan 1949 – 1952. Bild från nordost 2013-07-09. Foto Hanna Gårdstedt SSM.

Ursprungliga garagelängor på taket från söder. Bild 2013-07-09 Hanna Gårdstedt SSM.

Enligt Stadsmuseet har värmecentralen ett särskilt kulturhistoriskt värde och har därför markerats grön på klassificeringskartan. Huset ingår dessutom i ett avgränsat område med särskilt stora kulturhistoriska värden (Tallkrogen).

Värmecentralen från nordväst.

Foto Hanna Gårdstedt SSM 2013-07-09.

Värmecentralen är en betydelsefull del av områdets 1950-talsprägel och har stora samhällshistoriska värden. Den ingår som en viktig pusselbit i förståelsen för Stockholms samhällsbyggande under efterkrigstiden. Byggnaden är väl utformad, med fasader i ett dekorativt ramverk av ljus puts, rött tegel och symmetriskt placerade fönster tillsammans med ett mycket karaktäristiskt tak. Huset är också välbevarat utvändigt, med ursprunglig utformning och med garage på det körbara taket. Även den ursprungliga skorstenen, fristående från huset, var fram till 2012 välbevarad och inkluderad i anläggningens kulturhistoriska värde. Stadsmuseet avstyrkte rivning av skorstenen 2012-07-26, men rivningslov erhöles. Förvaltningen beklagar att rivning av skorstenen har påbörjats, vilket på ett olyckligt sätt kom att föregripa planprocessen.

*Byggnaden från sydväst med en delvis riven skorsten. Foto
Hanna Gårdstedt SSM 2013-07-09*

Stockholm förtätas för en växande befolkning och behovet av mark för att bygga bostäder är stark. Samtidigt är stadsdelarnas attraktivitet beroende av mångfald, historia och variation – inte ensidigt boende. Kvarteret Giggens före detta värmecentral är inte enbart ett landmärke av arkitektoniska och estetiska skäl. Det har också varit en mötesplats för omgivningens befolkning, liksom en arbetsplats i olika former. Byggnad och omgivning är en öppen, om än skyddad plats och efter sanering är en grön omgivning av stor betydelse för hela området. Undersökningar visar dessutom att bevarande och upprustning av redan uppförda hus ger mer vinst ur ett långsiktigt hållbarhetsperspektiv jämfört med rivning och nybyggnation.

Förvaltningen avstyrker därför rivning och vill framföra att en ändrad användning är att föredra. Eventuellt kan även bostadsändamål prövas, under förutsättning att den speciella arkitekturen och exteriören tas tillvara. Problem med sanering av miljöfarliga ämnen bör vara möjliga att lösa, vilket inte minst gäller marken runt omkring som måste åtgärdas under alla omständigheter. Förutom en kreativ återanvändning av värmecentralen kan ett begränsat tillägg med ny bostadsbebyggelse utredas, ett tillvägagångssätt som sammantaget kan visa på ansvar för en hållbar och attraktiv livsmiljö i Stockholm – även ur ett socialt och kulturellt perspektiv.

Bilaga

Samrådshandling. Förslag till detaljplan för del av fastigheterna Gigger 25 och Tallkrogen 1:1.